

Oled sa **GEENIUS**, **RIKAS** või **PRO**? [Vali sobiv tellimus siit.](#)

EESTI LOODUS

Keskkond avaldab mõju: üliharuldane ebapärlikarp on Eestis väljasuremisohus

Keskkonnaministeerium ja KIK

22. juuni 2022 kell 16:51

Ebapärlikarp on puhta keskkonna tunnusliik – ta vajab eluks puhast, allikatest pärinevat jahedat magevett. Foto: Shutterstock

Küllap oled lapsepõlves mererannal või järve ääres aega veetes erinevaid liival vedelevaid karpe vaadelnud ning salamisi lootnud, et mõni neist endas ehtsat pärlit peidaks. Kuid kas teadsid, et Eestis elab rohkem kui 200 miljonit aastat eksisteerinud karbiliik, mille siseõonest võibki leida pärlisarnase moodustise ehk ebapärl, ent mis on tänaseks väljasuremisohus?

Oht on tingitud nii inimtegevusest kui ka kobrastest

Pisikesi pärleid ei esine iga ebapärlikarbi sees, kuigi nimi sellele justkui viitab – tegelikult kohtab neid karbi siseõones pigem harva. Ent kuidas pärlid üldse tekivad?

Kui karbi õõs saab mingil põhjusel vigastada või sinna satub mõni võõrkeha, kujuneb selle ümber helkiv pärlmutterkiht, mis meenutab inimsilmale justkui herneterasuurst pärlikest. Seega suudavad ebapärlikarbid kutsumata külalisi imekauniteks pärliteks muuta.

Et ebapärlikarp on puhta keskkonna tunnusliik – ta vajab eluks puhast, allikatest pärinevat jahedat magevett –, viitab tema aina vähenev populatsioon ümberringi toimuvatele kahjulikele muutustele.

Tänaseks on sellele liigile sobivad elupaigad Euroopas suures osas hävinud, seda eeskätt just inimtegevuse tagajärjel – põhjuseks näiteks erinevate kahjulike lisaainete jõudmine jõgedesse, aga ka rahvastiku arvu kasv ning jõgede sirgendamine, mille käigus saab ebapärlikarbi niigi habras elukoht tõsiselt kahjustada.

Nimelt on tegemist elu- ja veekeskkonna suhtes võrdlemisi nõudliku isendiga, mistõttu leiab ebapärlikarpe Eestis vaid ühest Lahemaa rahvusparkis asuvast jõest, mille põhi olla väidetavalt kunagi nendega paksult kaetud. Praeguseks on alles veidi alla 10 000 isendi, kuid varasemalt võis haruldasi karpe kohata ka Lõuna-Eesti jõgedes.

Ent tegelikult seisneb üks oluline põhjus ka jõe ääres toimetavate kibraste elutegevuses – koprad on jõe varasemalt üles paisutanud ning tundlikele ebapärlikarpidele sellisel viisil nn elu ja surma küsimuse esitanud.

Seetõttu on tarvis nende asurkondi ebapärlikarpide elupaikades ohjata, kuna just koprapaisu taha kogunevad erinevad setted katavad muidu kruusase, liivase või paeplaatidest jõepõhja mudase kihiga, mistõttu ei saa karbid selle all enam hingata ega toituda. Seega võivad sellised paisud saada ebapärlikarpide jaoks viimaseks piisaks juba niigi üleajavas karikas.

Ebapärlikarp on väljasuremisohus, kuid naaberriigid ühendasid väed

Viimastel aastatel on ebapärlikarpide populatsioon pidevalt vananenud – noorjärke pole erinevate vaatluste käigus avastatud. Samuti on ka arvukus langenud alla 10 000 isendi, kusjuures enamik ebapärlikarpidest on kodujões vanemad kui 60 aastat. Need kurvad faktid on teinud haruldasest, kuid nõudlikust ebapärlikarbist väljasuremisohus liigi, kelle kaitsmiseks tuleb astuda üliolulisi samme.

Ebapärlikarpide päästmiseks ühendasid omavahel jõud Eesti, Rootsi ja Soome looduskaitsejad – kokku on [LIFE Revives](#) projekti kaasatud 11 erinevat asutust. Lisaks tegeleb ka Eesti-Soome ühisprojekt [CoastNET LIFE](#) ebapärlikarbi noorjarkude arengu toetamisega.

Mastaapsete tööde jaoks taotleti rahastust [LIFE programmist](#) ning projekti käigus taastatakse ebapärlikarpide eluks vajalikke vooluveekogude valgalasid, puhvertsoone ja elupaiku, seda ühtekokku 32 Soome, 36 Rootsi ja ainsas Eesti jões.

Näiteks teeb RMK jõe valgala 2000 hektaril taastamistöid, mille käigus kaardistatakse kõik kuivendussüsteemid ja rajatised, mis elupaiku kahjustada võiksid, ning vajadusel likvideeritakse nende negatiivne mõju. Samuti tehakse taastamistöid ka jões endas, seda kokku 1,2 kilomeetri ulatuses – muu hulgas paigaldatakse jõkke settelõkse, voolusuunajaid ja kivisid.

Üheks suureks probleemiks on ebapärlikarpide populatsiooni vananemine – kuigi karbid üritavad sigida, siis jões liikuv mudane sete saab imepisikestele jõe põhja langevatele karpidele saatuslikuks, ja nii polegi aastakümneid looduslikult sigimine praktiliselt õnnestunud.

Et olukorda parandada, kasvatatakse noori ebapärlikarpe nii RMK Põlula kalakasvanduse laboris kui ka nende kodujões, kuhu on selleks asetatud spetsiaalsed plaadid ning liiva ja kruusaga täidetud kastid. Vastsed karpide kasvatamiseks kogutakse nende kodujöest.

Kui möödunud aastal jõudis kalakasvandusest jõkke tagasi ligi 400 noort isendit, siis kokku on projekti jooksul plaanis kasvatada üle 5000 noore ebapärlikarbi, mis annab võimaluse liigi pikaajaliseks säilimiseks.

Eesti poolt on teiseks partneriks ka Tartu Ülikool, kes seirab ebapärlikarbi elupaiku ja jälgib taastamistööde mõju. Projekti esimesel ja viimasel aastal tehakse ebapärlikarpide loendus tema teadaolevas elupaigas, et hinnata asurkonna hetkeolukorda ja projekti tegevuste mõju sellele.

Seega säilib Eestis lootus, et ebapärlikarpide saatus pole juba ära otsustanud, vaid meil on võimalik tehtud vead ümber pöörata ning tagada haruldasele liigile sobilikud elutingimused.

LIFE programmi taotlusvoor on avatud

Selleks, et erinevaid keskkonna-, looduskaitse- ja kliimaprojekte saaks edukalt ellu viia, läheb tarvis rahastust. Tänavu 30. juubelit tähistanud LIFE programmist jagatakse erinevate ettevõtmiste toetuseks sel aastal koguni 598 miljonit eurot. Toetust saavad taotleda nii MTÜ-d, äriühingud, ülikoolid kui ka avalik-õiguslikud asutused.

Taotlusvoorude tähtajad on sel aastal järgmised:

- Loodus ja bioloogiline mitmekesisus – 4. oktoober 2022

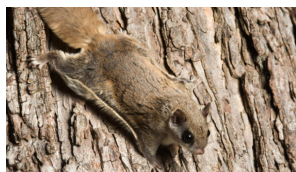
- Ringmajandus ja elukvaliteet - 4. oktoober 2022
- Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine - 4. oktoober 2022
- Puhtale energiale üleminek - 16. november 2022
- Strateegilised integreeritud projektid - eeltaotlus 8. september 2022, täistaotlus 7. märts 2023
- Tehnilise abi projektid - 8. september 2022

Just LIFE programm võimaldab Eestis läbi viia selliseid suuremahulisi koostööprojekte, milleks kohalikul tasandil sageli vajalikke rahalisi vahendeid napib. Seega on eriti oodatud projektid, millel oleks rahvusvaheline mõõde ning mille õnnestumiseks võidaksid lisaks kohalikule kogukonnale ja loodusele ka teised. Tutvu LIFE programmi tingimustega lähemalt [siin](#).

Artikli kirjutamist on rahastatud projektist “LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.

Märksõnad: [ebapärlikarp](#), [euroopa liit](#), [keskkonnaministeerium](#), [kik](#), [life programm](#), [RMK](#), [toetused](#)

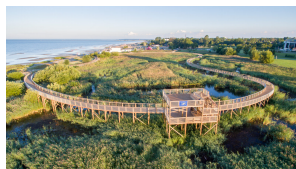
SAMAL TEEMAL

Eestil ja Soomel lasub vastutus lendorava säilimise eest kogu Euroopa Liidus

Hoonete jahutamine muutub hädavajalikuks. Ent kas see peab olema keskkonnakahjulik?

Eesti keskkonnaprojektid teevad Euroopas ilma. Ent kust tuleb raha?

[Jaga Facebookis](#)

[Saada e-kirjaga](#)

[Jaga Twitteris](#)

[Jaga LinkedInis](#)

[Kommenteeri](#)

Loed AwaRaEst LIFE blogi, kus tutvustame, mida LIFE programmi projektide abil Eesti looduse ja keskkonna heaks tehtud on ning mida plaanime tulevikus ellu viia.

[Vaata kõiki artikleid](#)

POPULAARSED LOOD

TARK NÕUANNE

Rubriiki toetab **Rimi**

Loomakaitseselts: rästikutest võib aidata vabaneda mutipeleti

TARK NÕUANNE

Rubriiki toetab **Rimi**

Proovi järel: Kuidas hakata kohe täna kodus kõige odavamalt elektrit kasutama?

G TELLIJALE

Tallinnas randub 12 ristluslaeva: Turism lööb hetkeks lõkkele, aga sellel äril on ka tumedam pool

G TELLIJALE

Kolmandik päikeseparkide omanikest rikub Elektrileviga sõlmitud lepingut

TARGA TARBIJA BLOGI

Klaarime segadust: millisesse prügikonteinerisse visata teibitud papp või kastmene salatikarp?

LOODUSNÄHTUSED

Lähipäevadel kerkib õhutemperatuur jätkuvalt 30 kraadi ligi, kuid oodata on ka sadu

VIIMATI LISATUD

Tallinnas randub 12 ristluslaeva: Turism lööb hetkeks lõkkele, aga sellel äril on ka tumedam pool

22. august 2022 kell 10:39

Tallinlased saavad taas suurjäätmeid tasuta ära anda

22. august 2022 kell 07:53

Loomakaitseelts: rästikutest võib aidata vabaneda mutipeleti

21. august 2022 kell 17:51

Lähipäevadel kerkib õhutemperatuur jätkuvalt 30 kraadi ligi, kuid oodata on ka sadu

21. august 2022 kell 17:42

Proovi järel: Kuidas hakata kohe täna kodus kõige odavamat elektrit kasutama?

21. august 2022 kell 09:29

Klaarime segadust: millisesse prügikonteinerisse visata teibitud papp või kastmene salatikarp?

19. august 2022 kell 17:11

[Vaata kõiki artikleid](#)

KINNISVARA 24

[Korter](#)

[Maja](#)

[Majaosa](#)

[Suvila](#)

[Uusarendus](#)

[Maa](#)

[Äripind](#)

[Garaaž](#)

Uued korterid:

Tallinnas

Tartus

Pärnus

Üürikorterid:

Tallinnas

Tartus

Äripinnad:

Tallinnas

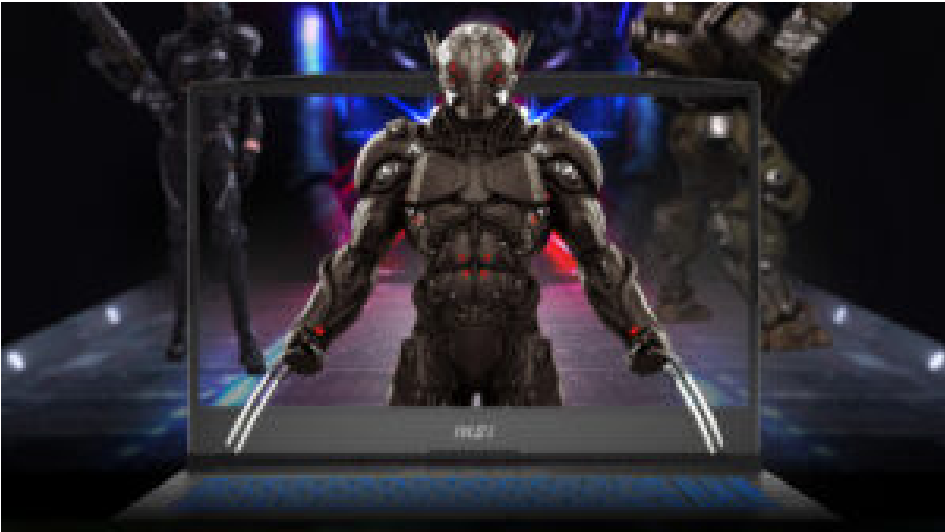
Korter | Müük
Sammu tn 6
Kristiine linnaosa, Tallinn, Harju maakond
239 900 €

Korter | Müük
Vasara tn 15
Keila linn, Harju maakond
170 000 €

Majaosa | Müük
lirise 3
Tartu linn, Tartu linn, Tartu maakond
229 000 €

Majaosa | Müük
Põik tn 10a
Saku alevik, Saku vald, Harju maakond
540 000 €

SISUTURUNDUS

SISUTURUNDUS
MSI Pulse GL66 on enamat kui tavaline mänguriarvuti

SISUTURUNDUS
Katusefermide tootja Tenter: õige aeg majaehituseks on täna, sest hinnad stabiliseeruvad

SISUTURUNDUS
Kaasaegne ja juhtmevaba koosolekuruum: Prestigio Solutions

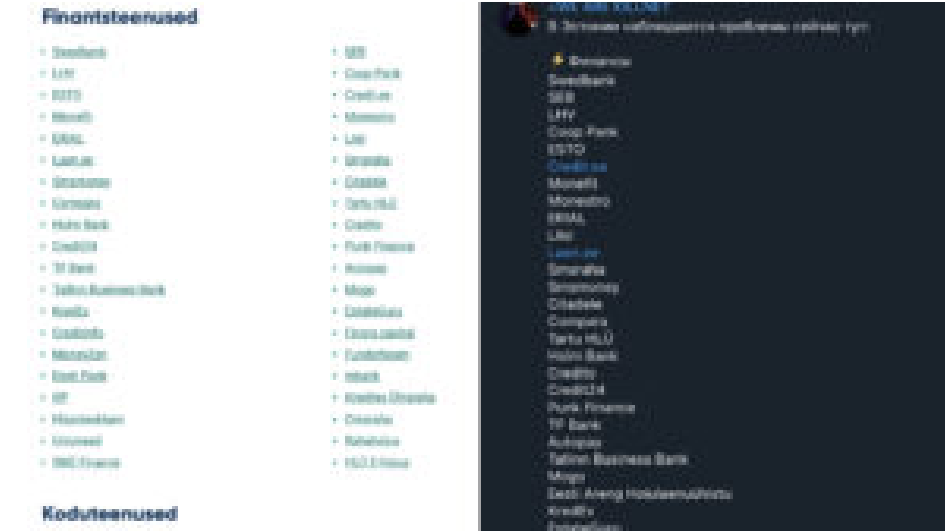

SISUTURUNDUS
MSI Creator Z16 mudel kombineerib edukalt tipptasemel jõudluse esteetikaga

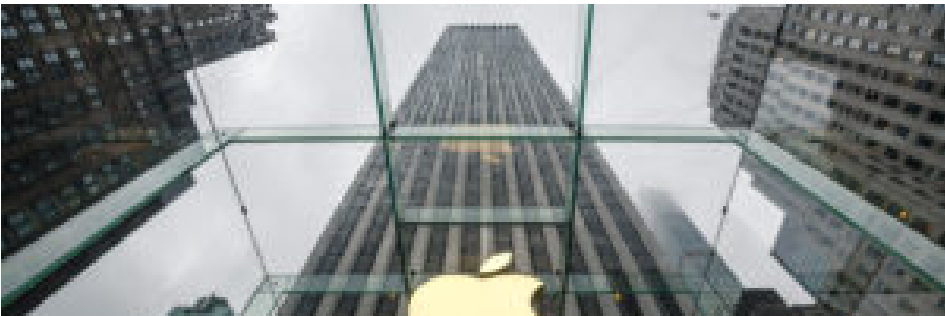
POPULAARSED LOOD MUJAL GEENIUSES

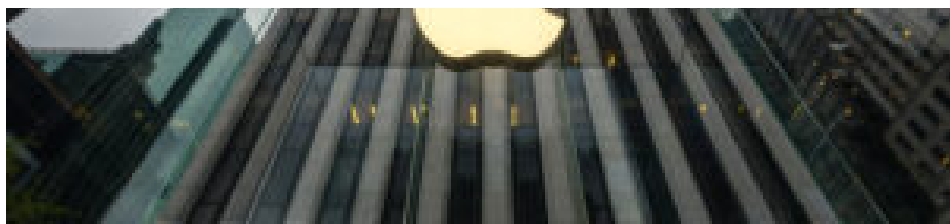

PRO TELLIJALE
Ettevõtja õigustas ühismeedias Eesti okupeerimist. “Selle ala nimetamine eestlaste omaks viitab natsismile”

DIGI • UUDIS
Kremlimeelsed häkkerid ei koostanud rünnatavate veebilehtede nimekirja ise, vaid kopeerisid selle internetist

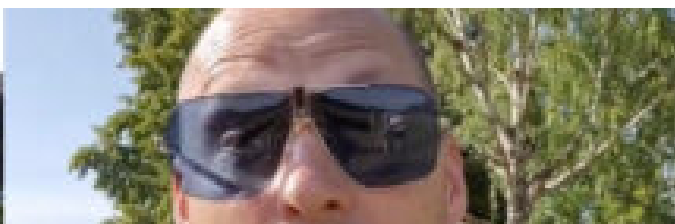
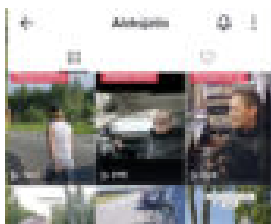

DIGI • APPLE

Rubriiki toetab **iDeal**

Uuenda kohe: Apple hoiatab iPhone'ide, iPadide ja Macide omanikke tõsise turvavea eest

G TELLIJALE

TikTokis Ukraina lipul trampimine tõi kaasa kriminaalmenetluse

PRO TELLIJALE

Wolt tõstab panuseid: turule tuleb Netflixile sarnanev kuupakett

G TELLIJALE

Olulised riigiasutused ja elutähtsa teenuse osutajad saavad pilootprojekti raames satelliitühenduse

DIGI • TEADUS JA TULEVIK

Rubriiki toetab **TalTech**

Allveelaev, mis sõidab ka vee peal. Selle juhtimise võib selgeks õppida igaüks

DIGI • UUDIS

Wolti kuutasupõhise teenusega saad vabaks kojuveoteenuse maksmisest

ÄRA JÄÄ ILMA PÄEVA PÕNEVAMATEST LUGUDEST

Telli Geeniusse uudiskiri

Saadame sulle igal argipäeval ülevaate olulisematest Geeniusse temadest.

 geeniusmedia

Geenius Meedia OÜ
Volta tn 1, 10412 Tallinn
Tel 660 9797
geenius@geenius.ee

Portaalid

- [Geenius](#)
- [Auto](#)
- [Digi](#)
- [DigiPRO](#)
- [Diktor](#)
- [Kodu](#)
- [Lemmik](#)
- [Mood](#)
- [Raha](#)
- [Rikas](#)
- [Rohe](#)
- [Tervis](#)
- [Äri](#)

Ajakirjad

- [Autogeenius](#)
- [Autoleht](#)
- [Autoleht Ekstra](#)
- [Digi](#)
- [Miisu](#)
- [Muki](#)

Podcastid

- [Algorütm](#)
- [Autotund](#)
- [Investoritund](#)
- [Restart](#)
- [Töötund](#)
- [Ära Rääma](#)

Sotsiaalmeedia

- [Facebook](#)

Kontakt

- [Toimetus](#)
- [Reklaamiinfo](#)

Geeniuse portaale majutab

